

192
REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL
în Austro-Ungaria:
an 20 cor. pe 1/2;
10 cor. pe 1/4 de an;
an pe 1 luna 2 cor.
de Duminică pe an
4 corone.
întra România și
înaltate pe an:
40 franci.
scriptă nu se napolază.

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicație.

Atât abonamentele căt și
insertiunile sunt a se plăti
înalte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

„Ochi dulci”.

(8) In presa maghiară își face cunoștință stirea că Ugron Gábor se ocupă cu totul din viața politică. De gustat și amărăt, de zădărnicit, ce a desfașurat rindușii Kossuthiștilor în curgerile de un de veac, s'ar pare că acesta între politicianii maghiari cauta și recreare, hotărît de a-și culca de aci înainte numai „paternitate”, retragându-se la boala sărăcărie, cum se exprimase odată un ministru maghiar concediat.

Atacurile violente din timpul dinastiei, ale partisanilor și amicilor săi, pe de-o parte, ear pe de alta de nivelul nedemn al luptelor politice din țara aceasta, cu greu l-ar putea duce la o altă hotărîre, de aceea, de a se retrege, desgusită de viața politică.

Budapesti Hirlap în acest sens cere să căuta să explice retragerea Ugron, presentându-ne plastic partenerismul maghiar, în următoarea:

In adevăr, aşa era înainte, a partidele maghiare ce stau în față se persecutau în chip nemilos, dându-și silință să se sdobîneze pe altele. Deacă nu se poate prin cuvînt, să vălău cu pistolul, cu sabia, nu în cota vieții celorlalți, asemănându-se în parlament mai mult cu gladiatorii decât cu legiferatorii constituționali.

In astfel de lupte, în aşa condiții tocit Ugron energia în cursere de de ani, până când a simțit nevoie să se retrage?

I s'a prezentat ca singură, ca soluție, „Incheierea” carierei politice, căci eată ce îl oferea, după *Budapesti Hirlap* — chiar și realitatea:

Lupta care (astăzi) stagniază în arena deschisă, s'a retras în cercul partidelor; și numele acestui lăsor în dosul culiselor este: intriga. Așa s'a devalvat politica de partid în Ungaria și cu această intriga luptă miniștri și șefii de partide. Această damă, intriga, a biruit pe bărbatul Ugron Gábor.

„Si ori înecotro mergem, ori înecotro privim, în toate părțile, înțără, în comitat și cercuri electorale, ori-ce politică este numai — intriga”.

Cu toate că acest tablou ne prezintă viața politică ce a trăit și tot trăeste în patria noastră, cu greu și putea admite că feliul ei de a fi, gustul de așa fel de politică, decep-

țiunile, să fi hotărât pe Ugron, pe bărbatul Ugron, de a abandonă lupta pentru biruința ideilor sale.

Un temperament viu, o forță neîstovită nu se înormîntează pe sine, ci mereu va căuta teren pentru a se afirma.

Retragerea lui Ugron însă, credem noi că nu este o retragere din viața politică, ci o retragere din partidul Kossuthist, a cărui profesiune de credință nu mai poate mulțumi aspirațiunile unui bărbat politic cu concepții serioase, al cărui organism a intrat în descompunere și al cărui ideal e o utopie patentă.

După prima impresie, după declarațiile quasi sentimentale, ne-am îndepărta de a ne da seamă lămurită asupra momentului politic ce îl formează retragerea lui Ugron, ne-am îndepărta de starea adevărului. Nu este însă cătuș de puțin greu, că cumpăind casul, să recunoaștem că aici nu e vorba de abandonare ci de schimbare de — domiciliu politic.

Dar' greu fiind să rupă de-o dată cu un trecut, cu o luptă de 25 de ani în cadrele unui partid, trecerea trebuie mascată, pentru salvarea demnității.

Se va retrage deci Ugron acumă „la boala sărăcărie”; nu-și va curma însă, ci își va întrerupe numai cariera politică. Nu va trece mult și *redivivus* îl vom vedea, în mijlocul majorității guvernamentale, amic al celor pe care i-a combătut un pătrar de veac. Il vom vedea poate și pe banca ministerială, căci nu se ținuiese că e așteptat în cercul celor care astăzi cîrmuiesc țara, cînd semioficiosul *Budapesti Hirlap* spune:

„Anul nou va aduce vremuri noi. Cei buni și cei nobili să nu se descuragieze și să nu se retragă la o parte, când par că ar sosi primăvara și ne-ar pofti la lucru!”

Această zicere, acești „ochi dulci”, cine nu-l înțelege, cine nu vede ce înseamnă?

In tot casul Ugron îl înțelege și i-a căntărit mai bine decât ori-ce cine.

Pentru noi această schimbare la față, și ori-ce metamorfosă intrată într-o numără ne interesează, intru că în perirea kossuthismului am vedea dispariția de pe arena a celui mai mare vrăjitor al românilor și celuia mai turbulent element din patrie.

Numirile comunei, după legea tichită de Banffy, au fost elaborate și au început să se aplică în comitatul Pest-Pilis-Solt-Kiskun.

Toată „reforma”, măntuitoare, în numul comitatelor, nu reducea în modificări mai mult sau mai puține extințioane, în chestia botezurilor comunității.

S'a început această pierdere de vremea numită lucrare, la centrul înălță maghiar, unde nici un înălță, din punct de vedere patriotic, nu are. Dar are darul de a putea fi un inceput fără furtună și conturbații. — În loc de a se adeveri proverbul: ori ce inceput este greu.

Dar alt proverb zice: Urma alegă!

Ovreofli și proselitomani. Vo-tul congresului național bisericesc, în privința înființării a trei noi episcopiate române, îndată ce se va putea face aceasta fără de a primejdii așezământul existent, pe căd de îmbucurător, ca un moment de demnă manifestație a armoniei și unității în aspirațiunile noastre naționale, a supărat foc pe Bánffy.

L'a făcut înse și mai înversunat agentul său de altădată, care în coloanele lui Budapesti Hirlap pledează pentru... revizuirea Statutului Organic al bisericelor române ortodoxe. Nu se leaga înse de-a una de fostul său ucenic, ci se descarcă asupra nouului patron al aceluia, asupra primului-ministrului Szell: că acuma, fiind că în urma campaniei banffyste n'a reușit să ducă pe Români în parlament, umbă să „deschidă porțile casei de sus” pentru încă „trei valați”.

Și... lucru ciudat: Magyar Szó are în această chestie aceeași temeră ca și Alkotmány.

Vorba francesului: *Extremele se ating!*

Convocare.

Pe 7 Noembrie a. c. dimineață la 10 ore, este convocată reprezentanța comitatului Arad, la ședință extraordinară.

Obiectul acesteia va fi instalarea noului comitet-suprem.

Pe 8 Noembrie dimineață la 9 ore este convocată aceeași reprezentanță la ședință ordinată de toamnă.

In vederea afacerilor importante puse la ordinea zilei, membrii români, soții de principali ai reprezentanței comitatense, sunt rugați ca la 6 Noembrie seara la 7 ore să se prezinte în Arad la cafeneaua „Vass”, unde intrându-ne vom discuta asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

Arad, 26 Octombrie, 1900.

Mihaiu Veliciu Trăian Vătianu,
președintele clubului membrilor români și reprezentanții comitatense.

Monumentul lui I. C. Brătianu.

Juriul special înșrcinat cu judecarea și clasarea proiectelor prezentate pentru monumentul lui I. C. Brătianu, întrunindu-se în 9 Octombrie a. c., a luat decisiunile exprimate în următoare:

Proces verbal.

Juriul special înșrcinat cu judecarea și clasarea proiectelor prezentate pentru monumentul lui I. C. Brătianu s'a întrunit astăzi 9 Octombrie 1900, sub președinția domnului Dimitrie Sturdza. După ce a examinat de aproapele diferențe și a luat cunoștință de explicările și devisurile de cărui unele din ele erau însoțite, juriul, în unanimitate a luat decisiunile următoare:

1). Cu toată valoarea artistică a unora din aceste proiecte, nici unul nu întrunește condițiile cerute pentru a constitui Monumentul comemorativ al lui I. C. Brătianu. Prin urmare, nici unul nu poate fi clasat ca întâiu.

2). Proiectele Nr. 3 și 4 sunt clasate ex aequo ca al doilea și se acordă fiecăruia din ele un premiu de 2500 lei.

3). Se acordă un premiu de 1500 lei proiectului Nr. 1 clasat al treilea.

D. Sturdza, Ion Kalinderu, Eugeniu Stătescu, M. Pherechyde A. Lecomte du Noüy, E. Voinescu, Ion I. C. Brătianu.

Proiectul Nr. 3 se dăorește d-lui Ettore Ferrari, directorul Institutului de Belle-Arte din Roma, autorul monumentului Victor Emanuel din Venetia.

Proiectul Nr. 4 e de dl Ernest Dubois, din Franța, autorul statuerilor ridicate lui Bossuet și Xavier de Maistre. D. Dubois a obținut deja Medalia de onoare, la unul din Saloanele dela Paris.

Proiectul Nr. 1 e de dl profesor Hegel din București, autorul monumentului ce se va inaugura în curând în amintirea luptei susținută în Dealul Spirel, în contra Turcilor, la 18 Septembrie 1848.

Numele autorilor celor cinci proiecte au rămas absolut necunoscute membrilor juriului până după luarea definitivel lor hotărârii.

Valurile politice.

Sub acest titlu „Budapesti Hirlap”, dela 28 c. publică lucruri de sensație în ceea-ce privește comitatul nostru.

E vorba că valurile politice au măsurat clica lui Bohus dela conducederea comitatului. Ajungând adică fișărul dl Urban, apponyist, să stea că Bohușești și-au dat demisiile din toate dignitățile ce ocupau în viața publică. S'au pus, cu alt cuvînt, în grevă.

Ei vor să meargă însă mai departe, — scrie ziarul unguresc. Si anume să lupte împotriva stăpânirii, marind garda lui Banffy. In această luptă ei ar fi reușit să stragă și pe primarul Aradului, dl Salacz, care la anul nou ar demisiona dela primărie și își va pune candidatura la viitoarele alegeri dietale, contra lui Hieronymi, actualul deputat..

Nu știm dacă ziarul unguresc este bine informat. Constatăm numai că în oraș și în comitat se vorbește destul de serios despre lupta ce are să se dea între deținătorii actuali ai puterii și între cei care au pierdut influență și puterea.

E sigur, în același timp, un lucru: Românii nostri vor avea și el rol în aceste lupte, căci afară de un singur cerc, în celealte majoritățile alegetorilor o formează România.

Să fie deci cu luare aminte și nimeni, nici un angajament să nu ia până nu se va fi adus hotărire în cadrul comitatens.

Alte turburări în Corniareva.

Din Corniareva se scrie, că nici după cele petrecute, administrația n'a învețat nimic. Ci Luni ear' a trimis o comisie care să măsoare islazurile, din care cauza poporul să agitat peste măsură, să că nici preotul Brinzeiu n'a putut să-l linistească.

Peste 4000 țărani sunt în picioare, gata să apere avutul și cu prețul vieții.

Cei din fruntea comitatului au și concentrat însă gendarmerie și milizia la Corniareva. Anume dela Seghedia s-au adus 30 gendarmi, car' dela Orșova un batalion de honvezți, car' dela Caran sebeș soldați împărăță. Protonotarul Issekutz să dus și el la față locul, și, după cum scriu înseși, foilo urguști, ceea dintâi isprava i-a fost să aresteze pe preotul Brinzeiu, ceea ce pe țărani i-a agitat și mai mult.

Sunt temeri, că ear' va curge sânge.

Congresul național-bisericesc.

Sedinta de Sâmbătă.

Lengher expune referada sa asupra activității desvolta de reprezentanța fundației fericitului mecenat Gozdu, precum și asupra răiocinilor acelei fundații pe perioadă ultimă.

Congresul cu vîcă placere ia la cunoștință vîdutul și însemnatul progres facut de atinsa fundație în toate direcțiunile.

Același referent expune starea lucrului cu privire la parastasele ce se fac în parohiale din metropolie în memoria lui Gozdu și cu privire la distribuirea portretelor la școalele confesionale. Comisia propune să se continue ținerea parastasului în tot anul. Epuisându-se portretul să se scoată a II. ediție. Comunelor sărace să le dea și gratuit la propunerea consistoriilor eparchiale. Raportul se ia spre știre. Asemenea și schimbările făcute în membrul reprezentant se iau spre știre. Că privește scrierea biografiei lui Gozdu asemenea său luat dispoziția necesare. La fine

intregei reprezentanțe se votează multă prin conchus congresual pentru valoarea conducerii a agendelor fundației, care a făcut progrese uriașe.

La urmă se pune la ordinea zilei raportul comisiei petitionare. Referent este deputatul Dr. Farcaș. La propunerile acestuia:

a) Rugarea lui Elie Ciorel din Broșteni, ca președintil comitetului parochial să fie omens cu carte, inteligență, se respinge, fiind pețul regulat prin statutul organic.

b) Rugarea lui Dr. C. Jercă și soții în afacerea alegerii de protopop la Belint, unde protopopul elez a fost introdus în post înainte de a fi finalizat, deci recursul la forul competență, fiind afacerea pendentă la Consistoriul dela Arad, spre competență afacere.

c) Cererea poporului din Nadlac sănătănică și subvenție în afacerea alegerii comitetului, alor 2 membri în sinodul protopopesc și pentru regularea salariilor invățătorilor, la propunerea comisiei, se transpune Consistoriului dela Arad, spre competență afacere.

d) Petiția poporului din Feniac pentru disciplinarea parochului Moisă Băbeșeu, pentru ținerea sa la alegerea de invățător a unui Vulpe, care este cîntă bine în românește, asemenea se transpune Consistoriului dela Arad, spre competență afacere.

e) Rugarea președintelui din cîrful Bănat-Comoș, pentru ca centrul de scrutin să fie în un period la Timișoara, în altul la St. Nicolau, se transpune Consistoriului metropolitan.

f) Cererea protopopului Moisă Bocean dela Arad în cauza suspensiunii sale se reiește la consistoriul metropolitan.

g) Rugarea comunel Parta, în afacerea unei colecte școlare întreprinsă și cheltuită de dr. Lengher.

Necă să fiind alte obiecte de pertracăt și lîntă se suspendă, pentru că congresul să se consute cu privire la alegera membrilor de lipsă în consistoriul metropolitan, în toate 3 senațe.

Scrutinători se designează deputații: Musta, Dr. Mihu și Dr. Oncu. Votanți 79. Majoritate 40. Se aleg următori:

1. În senatul bisericesc membri ordinari Preacuvioșia Sa Augustin Hamsea cu 63 voturi și Ignatie Ioan Papp cu 44 voturi. (V. Mangra a primit 33 Beles 13 votu)

2. În senatul școlar membru suplent a școlor din arhidiecesă Nicolau Ivan cu

46 voturi (Dr. Traian Bădescu a avut 26 voturi.)

2. În senatul epitropesc membru ordinari Pătriu Cosma, cu 78 voturi, 3 bile albe; 3 nicide.

Mitropolitul aproba pe cel ales în senatul bisericesc.

Alegerea unui membru suplent în senatul bisericesc în locul d-lui Hamsea trebuie să fie ordinată și a unui membru suplent în senatul epitropesc se amână.

Se trece la alegera delegatelor unor prin aclamație. Se rezolvă totuști cel vechi cu exceptiunea dr. Lengher, care a ieșit din dicerea Aradului și ca archidiocesan, în sensul unui conchus anterior, nu mai este alegibil. Astfel delegația se compune din archim. Musta, dñs Z no Moșocăy, Dr. Iosif Gall, Vincentiu Babes și Petru Trușa, membru nou ales în locul deputatului Lengheru.

Notarul general Nicolau Ivan prezintă bugetul speselor congresuale.

1. Diurne: 1172 cor. pentru membrii din arhidiecesă, 1744 cor. pentru membrii din eparchia Aradului, 1672 cor. pentru membrul din eparchia Caraș-Sebeșului. La totală 5288.

2. Spese de călătorie 426.04 în arhidiecesă, 1248 la Arad, 1138.05 la Caraș-Sebeș și la Olăța 2812.09.

3. Spesele birooului se votează cu 300 coroane. Total 8400 cor. 09 fl. Cele 5% pentru fondul mitropolitan fac 29.10.

Verificarea protocolului ultim se concrede în cîrcești constătoare din depuțații prezentați în Sibiu, cără se vor întîrni în ziua proximă la o oră anunțată. După această se va încheia sesiunea ordinată din anul 1900 a congresului național bisericesc.

Din străinătate.

Imperația Bulgarilor.

Citim într-un ziar grecesc din „La Visi”:

De câteva zile s'a răspândit printre Bulgari din Macedonia o proclamație nouă, însoțită de harta viitorului Imperiu bulgaresc.

Pe lângă aceste hărți și proclamații, o mulțime de emisari ai comitetului din Sofia, cîtreoră statele din Macedonia propovăduind nu numai libertatea Bulgarilor din Macedonia, dar, ce este mai important, înființarea unei imperații bulgărești, cuprinzând Macedonia, Epirul, Urvacia, Thessalia, Dobrogea și ceea ce mai mare parte din România!

Fapta aceasta, în sine, nu pare să fie căruia nu pot fi limitate de numeroase se dovedește, că sunt invocate din Bulgaria; dar ceea ce surprinde mult este îndrăneala cu care se cenzură din Sofia își desvălușă secretele și tehniciile ce au asupra unor date de altă naționalitate mai în dreptul părăgi de actuala situație de guvernă.

Si dacă indemnul și încurajatorul oamenilor să și că nu emisiile de la consiliul din Sofia, încă nu ne amintim pretențiile lor mereu și mai de ating de idealuri mari, de preparații și trece deosebit de multă acordări întreținute în ospiciurile de cuprind în timpul lor și o răumanie, că și cum această țară nu e cîmp fără stăpân. Oare cred Bulgaria să li se treacă obrăznicile nepotrivite? România a fost îndragită, lă Sarafoff numai pentru sprijinul său și regatul civilizat, de confraternitățile în timpuri atât de caciulat! ar fi avut ocazia să simtă prin fapte: că prejudecă românească.

Anectarea Transvalului

Din Londra vine știrea, că de 27 Octombrie guvernul din Răumania a proclamat anectarea Transvalului împărăției regatul britanic. Pe cîteva lăziseră să primească formalitatea proclamării, împreună festivitate.

Generalul Barton a împărtășit Frederikstadt trupele lui De Wulf și a căzut prizonier.

In același timp însă, tinerii publică următoarele telegramme:

Jakobsdal, 27 Oct. Douăzeci au atacat garnisoana de altă parte și au căzut moști și 20 răniți.

In partea de Nord a Răumaniei apropiere de Waschbank, Buhuia a căzut într-un pod al călăritură.

Ea cu data de 27 c. Răumania a ieșit din Pretoria:

Perderile lui Barton sunt decât se credea în primul moment de perderile anunțate deja, nu 1 oficer, 3 răniți și soldați sunt 37.

această scenă ar trebui să se joace de Vineri 1520.

Beatrice înțelegea înțelegherea enigmei. La 1520 murise Rafael era sigur că el expirase în bătrâneală. Tabloul proiectat de Pippo a sentat de la Rafael în puțul mortil sălă; și o astfel de scrisoare de simplicitate, de un adevarat artizan să fie frumosă. Dar Beatrice ce trebuia să se aștepte.

Pippo lăuda sfîrșitul lui Răumania, că moartea lui fusese multă că viețea.

După el dar iubirea valoasă decât gloria, și o asemenea idei decum să supere o femeie nu era de părere lui.

Pentru ce, nicașă ea, velicea lucru să se învescă? Iubirea fratelui; pentru ce vrei să-i desemnezi?

Nu se pot face două lucruri răspunde Pippo. Un negășator facă versuri și calcule, nici unul și să caute rimele. Pentru să mă facă pictor po căt timp

(Va urma).

Pictură din iubire.

De Alfred de Musset

Traducere de I. C. Massim.

(Continuare.)

Un spirit atât de neconstant că și lui Pippo ar fi descurajat poate pe o altă felie; dar, pentru că găsim în istorie urile cele mai mari, nu trebuie să ne mirăm că iubirea poate să ne dea răbdare. Beatrice era sigură, că obiceiul poate ori ce; și că este de unde îl venia această convingere. Tatăl său, om bogat și debil, făcea chiar la bătrânețe lucrurile cele mai ostenoitoare. Ea îl ruga să se îngrăjească, dar el îl răspundea, că e un obicei luat din copilarie, și că are să-i fie până la moarte. Urmând acest exemplu, Beatrice voia, că Pippo să se obiceiuă să iubă dorință, care trebuie să fie egală cu sgârđenia.

Beatrice avea dreptate: dar pentru că deprindă pe Pippo cu un obicei bun, trebuie să-l simgă unul rău. Jocul de cărți e poate singura pasiune, care poate să reușească iubirei, căci său văzut bătrâni, ambițios, cedând voinței unei femei, dar foarte rar jucătorii de cărți; și aceasta pentru un motiv foarte simplu. Fiecare carte trage după

ea pierdere sau câștigarea unui anumit număr de pieșe de aur sau de argint, și fiecare din aceste pieșe este semnul unei mari bucurii. Acela, care câștigă, simte deodată multe de placere, și cauza să-si procure altă nouă, fiind sigur, că are să-l poată sătisface. De aci desperarea aceluia, care pierde, și care se găsește în imposibilitatea de-a lucra, după ce a pierdut sume mari. Asemenea lucruri repetate într-o școală, scot pe om din mintă și-l fac să nu mai ia parte la cel mai mic interes.

Cei doi amanți însă se înțelegău foarte bine. Un singur lucru neliniștește pe Beatrice: Orică să fie vorba lui Pippo de proiecte pentru viitor, el răspundea: „Să începem portretul tău.”

— Bine, zicea ea, de mult ne-am înțeles.

Dar ce să fac pe urmă? Această portret nu se poate expune în public, și trebuie să te fac cunoscut. Ai vreun plan? E vreun tablou de biserică sau de istorie?

Când îl punea astfel de întrebări, el găsia totdeauna să-l încurajeze, pentru că să nu răspundă. Dar Beatrice se liniștea crezând că e un secret de artist.

Peste sease săptămâni portretul ei fu gata. La ultima sedință Beatrice era atât de veselă, că nu putea să stea pe loc. Pippo lucra încet și mișca capul din cînd în cînd;

deodată însă își încreună sprâncenele și măsgăi până pe care pietă Beatrice alergă îndată, și văză că îl ștersește gura și ochii. Ea începă să plângă de necaz; dar Pippo își puse cărul la cutie și zise: „Privirea și surisul, sunt două lucruri foarte greu de realizat. Mă simt că n'am mâna destul de sigură, și nu știu dacă o să o am vreodată”.

Portretul rămasă decât desfigurat, și oride că oră Beatrice privia acest cap fără gură și fără ochi, simțindu-se neliniște.

VIII.

Cititorul a observat desigur, că lă Pippo îl plăcea vinurile grecă. Dupa un bun prânz el devenea cam fierbător. Atunci Beatrice începea să vorbească despre pictură; dar Pippo sau că tăcă, și avea pe buze un suris, care nu-l plăcea Beatrice; sau vorbia de arte cu o nepăsare și cu un dispreț curios.

„Ar fi un frumos tablou de făcut, zicea el; și reprezintă Campo Vaccino dela Roma. Orizontul e mare și câmpia întinsă. În primul plan copiii se joacă pe ruine; în al doilea plan se vede un om acoperit cu o manta; el e galben și desfigurat, trebuie că să se ghicească că are să moară. Într-o mână el ține pentulele, car' cu ceea cea să se razină pe o femeie. Pentru că să se explică

SOAPE

Frunze uscate...

Același cântă vechiu, aceeași poveste și se repetă, iarăși și iardăș...

Cipe după cipe trec spre hotarul în-

ținut, și totuși se duc și vin...

Așa e ceeașă, umed și pustiu.

Norii prevestitorii de toamnă, cern pî-

în crîc pe pămîntul pregătit la furtunile

și asteapta.

Sorulele, focul și lumina tuturor crea-

țărilor din lume, începe să fi — indiferent.

E palid, trist și gânditor. Trece pe in-

ținut căcă ca un moșneag nepășător. După

o mil de floricele plâng, și grăgulele lor plîne

durere în adierea rîntului să pierd sără-

ciu.

Trandafirul se sfîrșește în chității Găroafele

Porbenă se sfîrșește în urile nimică-

re.

O, soare iubit, tu care-nă-ai dat viață

pătore cu o singură privire, când mai vî-

lă întră și frumos... și soaptele amînăse-

băile de flori și picuri mîrlă de lacrimi le

îmghiești pe genă...

Așa e ceeașă, umed și iustiu.

Antico.

O afacere de onoare.

Sub acest titlu dîl Eugen Mocsnyi publică în "Gazeta" o scrisoare, în care spune că nu este exactă notiță că o am dat o noastră afacere d-sale de onoare. Dîl Mocsnyi nu arată însă că notiță noastră este neexactă. Publică însă procesul verbal închînat între martorii d-sale și a dîl Dr. I. Suciu.

Chiar din acest act rezultă însă, că notiță noastră a fost exactă.

Ea se spune altă în procesul verbal subscrîs de dîl P. Trațu și căpitan D. Horváth d-o parte și între dîl și ofițer I. Horváth și Mrazek d, altă parte:

Dominul Eugeniu de Mocsnyi în decursul unei discuții cu dîl Dr. Ioan Suciu, nu a avut loc într'un comportament de vagon, încolosit asupra acțualului unei autorități bisericești o expresiune ofensatoare, din care cauza domnul Dr. Ioan Suciu, care a pricoput această expresiune în sens personal, a trimis domnului Eugeniu de Mocsnyi pe reprezentanții săi.

Reprezentanții domnului Mocsnyi au declarat în numele lui, că dînărul primește provocarea și e gata să da satisfacțione cu urmă.

Deoarece însă, în decursul con vorbiilor între reprezentanții ambelor părți, s'a dovedit la stabilirea casului obiectiv, că expresiunea ofensatoare s-a referit numai și nu mai la acțul unei autorități bisericești, nu însă la persoana domnului Dr. Ioan Suciu, că prin urmare provocarea se bazează numai pe o înțelegere, deoarece ofensă personală nu este, reprezentanții ambelor părți în consonanță declară afacerea ca fără substat și într-asta ca terminată în mod cavaleresc".

E la tot casul eiudat, că dîl Mocsnyi menținează autoritățile bisericești în tren, prin compartimente, pe când în calitatea și de deputat ar putea să critique în Sinod și Congres, la chip obiectiv... De-când ne stim însă în număr corporațiunilor noastre bisericești numai auxilii glasul, ci și numai din cap. De ce?

Dela școala de fete.

Pentru tinerimea noastră studioasă societățile de lectură, cu sedințele lor literare și diferențele producțional, sunt un mijloc puternic de educație și instrucție.

Indemnată de efectele salutare ale acestor sedințe, actuala direcție a școalei superioare de fete din Arad a introdus bujul obiceiul, ca la anumite intervale, în două săptămâni odată, să aranjeze serate literare, impreunate cu declamări și prestații de muzică vocală și instrumentală.

Sâmbătă a fost a doua serată de felul acesta. Numai cas de forță majoră a impiedcat să asiste și P. S. Sa Episcopul Goldig, care are o atât de mare solicitudin-

dine pentru școala noastră de fete. L'a reprezentat însă dîl referent școlar R. Ciorogariu.

Producția a inceput la orele 5 p.m. și s'a executat următorul program:

1. Rugăciune, Chor.

2. Fragment din „Înșiră-te Mărgărite”, poesie de Alexandri, recitată de eleva V. Micu.

3. Idylă, esec, la pian de L. Mioc.

4. Lacrimi și suspine, cântat de: Maria Crișan.

5. Limba mea, poesie, declamată de: Florica Popoviciu.

6. Dansuri române, de Chovan, esec la pian pe 4 mâini de E. Marcoviciu și L. Mioc.

7. Jidova'n raiu, anecdota de T. Speranță, predată de Constanța Crișan.

8. Mai am un singur dor, cântat de: C. Mihulin.

9. Carneval de Venise, executată la pian de: E. Marcoviciu.

10. Fragment din tragedia „Pygmalion”, predată de: C. Mihulin, Silvia Barăbușiu și E. Gherga.

11. Sermăna frunză, duet cântat de: Maria Crișan și C. Mihulin.

12. Galopp, executat la pian pe 4 mâini de: E. Marcoviciu și Livia Mioc.

Deși de caracter aproape familiar, căcă pe lângă d-nul Ciorogariu, au asistat numai profesorii școlei și familiile lor, totuși am avut momente de sinceră emoție artistică. Pentru că ce mulțumire mai senină putem avea noi, că cari având copii și interesându-ne de educația lor, vedem cătă grija depusă direcția acestei școale însuși a corespunsă minunat ce și-a luat de la fragedelor vîrstării în instrucție și educație aleasă. Ne era mai mare dragul să privim fețele vesole și sănătoase ale elevelor și să asistăm la primele lor prestații numai musicale, dar și în ceea ce privește declamarea și recitarea, căci mai ales pe acestea se pune multă grije, ca astfel elevile să-și însușească un limbaj românesc corect și o intonare armonioasă.

Ear elevile, cari au figurat în program, s-au achitat toate bine, însă că nu avem de căcat laude atât la adresa lor, că și la adresa doamnelor Maria Cioban, directoarea, și Cornelia Mușu, profesoră de cant; ear că despre d-oarece Elena Pipos, profesoră de piano, institutul cu drept curînt o numără între forțele de veloce.

Ni s'a pus în perspectivă să asistăm mai des la asemenei prestații, pline de măngâiere pentru toți căci se interesază de mersul educației și instrucției copiilor române.

Malmira.

Noutăți

Arad, 29 Octombrie n. 1900.

Stiri militare. Colonelul Kaffka Ignácz, comandantul husarilor din Arad, a fost numit comandant al diviziei hovoritzilor din Brățian. Ear în locul lui a fost avansat vice-colonelul Frederick Lászár.

E interesant să se știe, că locul pe care îl ocupă acum colonelul Kaffka a rîmas vacant prin retragerea lui Perczel József. Ear retragerea aceasta s-a facut din oficiu. Causa: Perczel József era nepotul generalului Perczel Mór din 1848—49 și a trebuit să se retraga din armata hovoritzescă, pentru că a pus sub șipar memoria bunicului său, membru în care, se înțelege, se cuprinde lucru încălcător pentru guvernul militar comun.

Broos! Se știe că reprezentanța comună a orașului Orăștie a decis să ceară ministerului, ca numele orașului să rămână Broos.

Ungaria a făcut tapaj. Ear rezultatul este, că în congregația ținută la Deva s'a hotărît ca să se ceară ministerului respingeră „atentatul săsesc”!

Brava, patrioșilor! Aș mantuia patria.

Coroane eterne. Din cercurile „Reuniunii sodahilor români din Sibiu” nu se împărtășește, că d-l Vict. Tordășanu, președintul Reuniunii, a dăruit fondul său vîlăvelor și orfanilor meseșenilor români, suma de 2 coroane întru eternisarea memoriei mult regretatei Alexandrina Schmid n. Cunțanu, răposată în Berlin.

Dela Blaj! Cu canonie mitropolitan Dr. Aug. Buncă din Blaj a fost numit inspector școlar arhiepiscopesc.

Himen. Dîl Ioan Perian vice-notar în Borlova, s'a logodit cu gentila dominoară Eufrosina Mihai, fiica d-lui Ioschin Mihai din Caransebeș. Cununia va fi în 10 Noembrie st. n. 1900.

Sedință literară, a 10-a în anul acesta, s-a ținut în zilele trecute la „Reuniunea sodahilor români” din Sibiu. Fiind d-l președinte absent din Sibiu, d-l vice-președinte G. Poponea a deschis sedința printre frumoase vorbire; a facut apel la d-nele și d-soarele co-riste, care și-au format un comitet pentru a colecta daturi de Craciun pentru învățățile de meseri și alti sărmăni băieți; li-a predat listele de coloță, pană îndupă la înîmă strădantă; peșteri a obținut cele mai frumoase rezultate. Fiind de față d-l I. Costanție, cunoscut pianist, l-a rugat să execute ceva la pian, care a satisfăcut dorința generală executând un frumos poupturiu românesc. După aceea au urmat declamările poezilor: „Prinbasugul” de Andr. Bărbătescu (d-l N. Baciu, culeg.-tip.), „Tigan voinic” de T. Speranță, (d-l T. Libig pod-gog), „Casă în Său” de G. Cosbuc (d-l St. Duca, culeg.-tip.), care au fost declamate bine. Tot d-l T. Libig a mai cîntat balada poporala „Patimul lăncutul”, în urma căreia a fost aplaudat închîierea a făcut-o d-l N. Iosif înșisul pieilor care acompaniază la chitară de d-l A. Alexandru Văradi, sedal frizer, a cărui frumosă roمانă „O dorință”, de Ionescu.

Convocare. Cei ce doresc restaurarea bună înțelegerei în referințele noastre Almăjene prin această sună convocații la o frătească con vorbire și afilare a unui mediu, tuturor mulțimilor Dumineacă în 4 Noemvrie st. n. la 3 ore post meridiane în localitatea casinel române din Bozovici. Este de dorit să nu lipsească dela această întrunire dîl director dela „Nera” Iuliu Novac cu al săi, și dîl director dela „Almăjana” Theofil Oseeckii cu al săi, apoi părintele Nicolae Novacovici și Bihol, precum și d-l Dr. A. Brădeanu. Această convocare o fac ca un amic al tuturor, în urma contelegerii cu mai mulți din înțelegința noastră de aici. Programul se va publica după constituirea celor prezenti în corporațione.

Pataș, în 24 Octombrie 1900.

Vasile Popovici,
preot.

Necrolog. Ni se scriu următoare: în 18 Oct. a.c. nemiloasa moarte a curmat firul vieții drăgușelui fetiță Emilia, fiica d-lui preot Ioan Jucos și a soției Georgina din Servest, lăsându-l în cel mal profund doliu. Mica decedată era abia în etate de 8 1/2 lunii.

Krivany să s'ascundă! Se anunță din New-York, că zilele trecute un anume C. Alvord, casierul băncii prime americane din colo (First National Bank) a defraudat din bancă uriașă sumă de 700.000 dolari și a fugit în lume, poate chiar — în Ungaria.

Desvoltarea paternică a Rusiei O foie rusească să amănunte despre felul în care se dezvoltă Rusia în toată musculatura sa. Era cîteva din aceste date: Azi în Rusia sunt dejasării societăți industriale că numărul capitalului lor trece peste 2 miliarde de ruble (2000 de milioane ruble sau 20 de milioane florini). În anul trecut s'au înființat 57 societăți noi pe acțiuni, cu capitaluri între 100 și 1000 de milioane ruble. Producția fabricelor rusești se urcă deja la 4 și 1/2 miliarde ruble pe an și încrește la preț de atâtă produc ele lucruri de fabrică. Școale comerciale erau, până acum trei ani, abia 10 în Rusia. Ear în cel din urmă 3 ani ele s'au înmulțit de la 10 la 115. Toate sunt semne, că în Rusia se lucrează din greu, că atât comerciul, cât și industria să fie ridicat la culminele cele mai înalte și în mersul cel mai rapid. Cinci au și barbăti conducători ai puternicelor împărății moscovite încredințarea, că temeiul la toată înălțarea unelui național, este înălțarea bunelor stări materiale. În care puternică parte are negoțul și industria. Ear ce trebuie să înțelegem și noi tot mai bine, și în cercul nostru și după puterile noastre, să facem să se ridice și la noi, — zice „Bunul Econom”.

Cercetarea școalei în America. Dupa date statistice dovedite, în Statele-Unite americane cercetarea școalei e astăzi așa,

că 1/4—1/5 din numărul locuitorilor se află în școli, adică din totala sumă de oameni: 20—25 sunt la școala.

Doar mari catastrofe se anunță deodată. Una s'a întîmpinat pe mare pe vaporul „Eugenix”, în calea dela Trusk spre Barnaul, al cărelui cazan a explodat în mijlocul marii, pricinind moarte a 50 de oameni. Altă catastrofă s'a petrecut lângă Kremsenbach (în Austria) în calea ferată. Un tren de povară a sirivit alegă o trăsură, în care erau 15 tineri, dintre cari numai patru însă au scăpat cu viață.

Zestră principeselor regale engleze. Parlamentul Angliei e singur în lume, care votășă dela stat zastre principeselor regale, cănd acestea să mărită, ba și până la moarte. Mai demult regii Engleterei aveau averi uriașe, ca nimeni altă în lume, dar regina de acum Victoria, în curenț după urcarea pe tron, a predat statul tută proprietatea regale, și a lăsat să își voteze, numai anual, cîte 8 milioane de coroane (față d-l „pătră” dela tars a altor Regi și Imperiul european, regina Anglia are puțin). Dar apoi pentru fiecare săptămână a cărui votă se cără principala regală, cănd este nevoie, numai anual, cîte 300.000 coroane pe an, ea după ce se va inscrie, cîte 500.000; principeselor însă mai mult: cîte 1.200.000 coroane pe an și la măritat încă 500.000 zestre.

BIBLIOGRAFIE

Istoria naturală, în usul claselor inferioare ale școalelor medii. După Dr. Székely Hugo tradusă de Vasile Dumbravă și Victor Borlán, profesori. Bécsu Budapest 1900. Vol. I.

O carte foarte frumoasă ca execuție tehnică: hârtie fină, tipar frumos și ilustrații frumoase.

Răgrăsesc, că mai multe bune nu prea putem spune.

Autorul însuși o spune în prefată că nu a putut să claseze materialul și să împărtească tractatele în subtitule (după cum sună în traducere declarația sa); dar — văzând că manualul a fost înrednicit de ulterioră aprobare ministerială, noi am căutat să vedem dacă aceasta quasi carte de ceteră, găsită bună pentru elevii de la școalele ungurești, poate să fie un bun manual și pentru școalele române în traducere (sau poate adaptată) ce avem înaintea noastră.

Să incercăm o analiză. Începem îndată la pagina 1 din alinatul 1:

Una din poamele cîte mai plăcute din luna Septembrie este prima. Anume:

640 1900.
végh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbiróság 1898. évi Sp. 1/13. számú végzése következtében Velics Mihály ügyvéd által képviselt Zsulányi János mint az otlakai gör. kel. hitközség elnöke javára Argyeu Joszif ellen 454 kor. 92 fil. s jár. erejéig 1899. évi február hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1000 kor.-ra becsült köveikező ingóságok u. m.: kocsi, ló és tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbiróság 1898. évi Sp. 1. számu végzése folytán 454 kor. 92 fil. tökekövetelés, ennek 1894. évi október hó 14. napjától járó 5%, kamatai és eddig összesen 201 kor. 60 fill.-ben bírólag már megállapított költségek erejéig Otlakán leendő eszközölésére 1900. évi november hó 3-ik napjának délelötti 10 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1900. évi október hó 23-ik napján.

Skonda Odör, kir. bírósági végrehajtó.

514 1-1

A apărut

1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor poporale, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu hărți geografice —	„	70 „
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul —	—	„ 1. „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcătean, —	—	„ 2. „
4.) „Judecătoriile cu jurați“ — de Teodor V. Păcăteanu, —	—	„ 80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcăteanu, —	—	„ 2. „
6.) „Principiile politicei“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcăteanu —	—	„ 4. „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. —	—	„ 2.50 „
8.) „Răsboiul pentru neașternare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului Prețul „Coroanei“ —	—	„ 1.20 „
	—	„ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secu, născ. Truția —	—	„ 1. „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vaneu, —	—	„ 1. „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. —	—	„ 3.60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. —	—	„ 1.60 „
13.) „Cuvântări bisericești“ — traduse de Ioan Gent. —	—	„ 5. „
14.) „Priveag“ — de Ioan Iosif Sceopul, —	—	„ 1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz —	—	„ 1.20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspunză corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, pricesne și un adaus de cântece poporale. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fiecare op 10 flери spese postal